KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

LAUSUNTO 17.2.2022

Eduskunnan lakivaliokunnalle
HE 241/2021 vp

LaV@eduskunta.fi

KIRJALLINEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI SAATAVIEN PERINNÄSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta eduskunnan lakivaliokunnalle ja esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Kuluttajaliitto on kuluttajien etuja ajava järjestö ja tämän vuoksi Kuluttajaliitto kiinnittää huomiota lausunnossaan vain niihin muutoksiin, joilla on vaikutusta kuluttajien asemaan. Samasta syystä Kuluttajaliitto ei lausu toimenpidealoitteesta 44/2021 vp, sillä tämä koskee yritysten velkaperintää. Käsillä olevan hallituksen esityksen muutoksista suurin osa koskee muita kuin kuluttajasaatavia. Kuluttajien osalta keskeiset muutokset koskevat tarkennuksia ja laajennuksia pysyvän tavan käyttöön eli siis maksuvaatimusten lähettämistä muutoin kuin kirjepostilla.

Kuluttajasaatavat - toimittamistapaa koskevat ehdotukset

Kuluttajaliitto yhtyy siihen, että digitaalisen kehityksen mukana tuomat mahdollisuudet tulee voida hyödyntää. Kuluttajaliitto on kuitenkin huolissaan sähköisten viestien perilletulosta, kun kyseessä ovat maksuvaatimukset. Kun maksuvaatimus ei saavu perille, voi seurauksena olla kasvaneita perintäkuluja, muita kuluja sekä viime kädessä maksuhäiriömerkintä. Tämä vaarantaa kuluttajien oikeusturvan ja saattaa johtaa kasvaneisiin velkaongelmiin.

Haluamme lisäksi tuoda vielä esille, että kaikilla ei ole tosiasiallisia keinoja vastaanottaa digitaalisessa muodossa saapuvia maksuvaatimuksia esimerkiksi puuttuvien digitaitojen vuoksi. Kuluttajia ei voida pakottaa siirtymään digitaalisiin maksuvaatimuksiin, sillä tämä tarkoittaisi, että osalla maksuvaatimukset jäisivät vastaanottamatta. Yhdymme siis hallituksen esityksen näkemykseen siitä, että kuluttajien osalta on tärkeää, että edellytykset sähköisen toimitustavan käyttämiseen ovat tiukempia kuin yrityssaatavien perinnässä, ja muiden kuin postitse toimitettavien maksumuistutusten on perustuttava kuluttajien vapaaehtoisuuteen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kuluttaja voisi antaa suostumuksen maksuvaatimuksen toimittamiseen sähköisesti myös ennen saatavan erääntymistä ja siten, että suostumus voisi koskea useampaa kuin yhtä saatavaa. Muutos nykyiseen on se, että nykyisin tämä suostumus voidaan antaa vain saatavan erääntymisen jälkeen ja vain yhtä saatavaa koskien. Suostumus olisi voimassa 12 kuukautta ja se on annettava kirjallisesti tai sähköisesti sekä erillisenä muista ehdoista.

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

LAUSUNTO 17.2.2022

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että kirjepostia pidetään hallituksen esityksen mukaisesti ensisijaisena keinona lähettää maksuvaatimus. Lakiesityksessä kuluttajalle tarjotaan mahdollisuus valita maksuvaatimus muulla pysyvällä tavalla, mikäli kuluttaja niin haluaa.

Kuluttajaliitto suhtautuu lakiesitykseen varauksella, sillä perustellusti voidaan olla huolissaan siitä, kuinka kuluttajat kykenevät seuraamaan sähköisiin kanaviin tulevia maksuvaatimuksia. Osalle kuluttajista muutokset voivat tuoda joustavuutta, mutta lakiesityksessä viestin perilletulon varmistaminen on kriittistä.

Kuluttajaliitto pitää ehdotettua suostumuksen 12 kuukauden voimassaoloaikaa pitkänä ottaen huomioon, kuinka helppoa ja nopeaa on esimerkiksi sähköpostiosoitteen vaihtaminen. Tämän vuoksi 12 kuukauden määräaikaa ei ainakaan tulisi pidentää. On tärkeää, että suostumus on myös peruutettavissa.

Kuluttajaliitto nostaa esille Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) työryhmässä jättämästä eriävästä mielipiteestä, että muu pysyvä menetelmä, jolla maksumuistutus toimitetaan, tulisi olla yleisesti käytössä oleva viestikanava eikä esimerkiksi perintäyhtiön oma sähköinen kanava. Kuluttajan ei voida edellyttää seuraavan perintäyhtiön omia viestilaatikoita. Lisäksi kun kuluttajan suostumus annetaan sähköisesti, tulisi se antaa myös pysyvällä tavalla eikä esimerkiksi verkkolomakkeella, jotta kuluttajalla on mahdollisuus tarkastaa antamansa suostumus. Näitä KKV:n huomioita ei ole tarpeeksi huomioita lakiesityksessä.

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että viime kädessä viestin lähettäjä vastaa siitä, että viesti on tullut perille. Hallituksen esityksen mukaan: ”… perintätoimiston tulee toimia erityisen huolellisesti ja käyttää sellaisia teknisiä menetelmiä ja välitystapoja, että se kykenee tarvittaessa osoittamaan, että viesti on tosiasiassa saatu toimitettua vastaanottajan eli velallisen saataville. Tämä vaatimus on perusteltu, koska sähköisiin toimittamistapoihin liittyy epävarmuustekijöitä sen osalta, onko maksuvaatimus tosiasiassa saapunut kuluttajan saataville. Eräissä sähköisissä toimittamistavoissa sanottu tarkoittaa sitä, että velalliselle tulee lähettää erillinen muistutusviesti toista sähköistä kanavaa käyttäen kuin sillä, jolla maksuvaatimus on lähetetty.” Esityksen mukaan tämä tarkoittaisi käytännössä, että mikäli maksuvaatimus lähetetään sähköpostilla ja tästä muistutetaan tekstiviestillä, maksuvaatimuksen katsotaan tulleen perille. **Kuluttajaliitto on erityisen huolissaan, etteivät näin lähetetyt viestit tavoita vastaanottajaa eikä maksuvaatimusta tällöin voida katsoa tosiasiallisesti tulleen perille. On syytä edellyttää, että sähköpostilla lähetetyn maksuvaatimuksen perilletulo varmistetaan siten, että edellytetään, että kuluttaja aktiivisesti reagoi viestiin, esimerkiksi kuittaa sen vastaanotetuksi.**

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Emmi Meriranta
Lakimies OTM